

Finanční řízení pro nefinančníky

Ing. Jaroslava Syrovátková

Bankovní produkty – 2. část

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bankovní produkty 2

Neutrální bankovní produkty

- nemají vliv na celkovou sumu získaných finančních zdrojů a poskytnutých úvěrů, bance nevzniká dlužnický ani věřitelský vztah;
- příjem banky je provize za poskytnutí služby;

Bankovní produkty 2

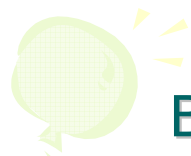
• Patří sem:

- organizace a realizace platebního styku,
- valutové a devizové obchody,
- emisní obchody ve jménu klienta,
- burzovní obchody a investiční poradenství,
- atd.

Bankovní produkty 2

Platební styk

- proces předání peněz od dlužníka k věřiteli;
- způsob placení:
  - hotovostní – složenka, výběr hotovosti, výplata šeku;
  - bezhotovostní:
    - vnitrobankovní – přesun plateb mezi klienty jedné banky;
    - mezibankovní:
      - » vnitrostátní – prostřednictvím Zúčtovacího centra ČNB;
      - » mezinárodní.

Bankovní produkty 2

Nástroje platebního styku

Tuzemský platební styk

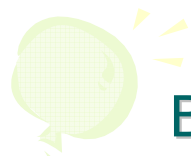
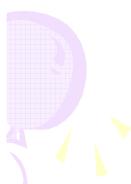
- hladký plat
  - Příkaz k úhradě
  - Příkaz k inkasu
- šek
- směnka

Bankovní produkty 2

Zahraniční platební styk

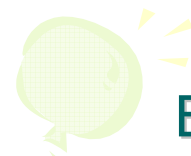
- příkaz k úhradě
- šek
- směnka
- dokumentární inkaso
- dokumentární akreditiv

Bankovní produkty 2

Příkaz k úhradě

- příkaz klienta své bance, aby převedla k tíži jeho účtu určitou částku ve prospěch třetí osoby;
- nejčastěji používaný nástroj, levný;
- forma: jednoduchý, hromadný, trvalý;
- předpoklad: důvěra obchodních partnerů;

Bankovní produkty 2

Příkaz k inkasu

- platba je iniciována příjemcem platby;
- podmínka: smluvní povolení k inkasu z účtu majitelem účtu pro jednotlivé příjemce;
- vhodné v případech, kdy se jedná o platbu stejnému příjemci v proměnlivé výši;
- vhodné stanovit limit pro inkaso;

Bankovní produkty 2

Šek

- písemný platební příkaz majitele účtu (výstavce šeku) prikazující šekovníkovi (bance) vyplatit při předložení šeku osobě na šeku uvedené nebo doručiteli určitou částku, uvedenou na šeku, na vrub (k tíži) jeho účtu;
- převoditelný cenný papír;

Bankovní produkty 2

- podstatné náležitosti šeku (Zákon č. 191/1950 Sb., novela č. 29/2000 Sb.):
  - Označení, že jde o šek;
  - Bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou sumu;
  - Jméno toho, kdo má platit (šekovník = banka);
  - Údaj místa, kde má být placeno;
  - Datum a místo vystavení šeku;
  - Podpis výstavce;

Bankovní produkty 2

Druhy šeků

- Šek podle výstavce:
  - Bankovní šek - vystavený peněžním ústavem (bankou);
  - Soukromý šek - vystavený fyzickou nebo právnickou osobou na dokladu ze šekové knížky;
- Šek podle práva plnění:
  - Šek na řad (orderšek) ... jméno, lze převádět rubopisem;
  - Šek na jméno (rektašek) ... nikoli na řád;
  - Šek na majitele, držitele - bez uvedení jména;
  - Šek k zúčtování;
  - Pokladní šek;
- Cestovní šek - velké bankovní domy ve spolupráci s cestovními agenturami;

Bankovní produkty 2

Směnka

- Nástroj platby za předpokladu uznání závazků dlužníkem, tj. akceptu směnky;
- Směnka je převoditelný cenný papír dluhový;
- Směnečný závazek je neoddelitelný od směnky;
- Směnečný závazek je závazkem abstraktním - není spojen s konkrétním obchodem;
- Je cenným papírem „na řad“ → převod pouze indosamentem (rubopisem);
- Upravuje zákon č. 191/1950;

Bankovní produkty 2

Podstatné náležitosti směny

- směna v textu listiny,
  - bezpodmínečný příkaz (příslib u směny vlastní) zaplatit určitou částku,
  - měna a částka,
  - jméno plátce (směnečník, trasát),
  - termín splatnosti:
  - místo zaplacení,
-

Bankovní produkty 2

- jméno směnečného věřitele (remitenta),
  - datum a místo vystavení,
  - vlastnoruční podpis.
- Nepodstatné náležitosti směny - doložky:
-

Bankovní produkty 2

Druhy směnek

- Směna vlastní (solosměna, promissory note)
    - výstavce je současně i hlavní dlužník → ve prospěch určité osoby (remitenta).
-

Bankovní produkty 2

- Směna cizí (trata, bill of exchange)
    - výstavce (trasant) přikazuje dlužníkovi (směnečník, trasát) zaplatit jemu samotnému, popřípadě třetí osobě (remitentovi) určitou částku;
    - směnečník svým podpisem stvrzuje přijetí závazku (akceptuje směnu) → stává se hlavním dlužníkem;
    - výstavce = vedlejší dlužník.
-

Bankovní produkty 2

- Cizí směnka:
  - Zastřená směnka vlastní - výstavce přikazuje sám sobě zaplatit za směnku, tj. výstavce = dlužník;
  - Směnka cizí na vlastní řad - výstavce přikazuje uhradit dlužníkovi, aby zaplatil jemu, tj. výstavce = věřitel;
- Směnka:
  - Obchodní - vlastní, cizí;
  - Finanční - vlastní;

Bankovní produkty 2

- Směnka dle termínu splatnosti:
  - Vistasměnka - splatná na předložení (dle zákona do jednoho roku, může výstavce pozměnit);
  - Lhůtní vistasměnka - splatná určitou lhůtu po předložení;
  - Fixní směnka - splatná v konkrétní den;
  - Dato směnka - splatná určitou dobu po vystavení;

Bankovní produkty 2

- Aval směnky
  - Uděluje zpravidla banka za účelem zvýšení důvěryhodnosti směnky jako platebního nástroje nabyvatelům (věřitelům);
  - Uvést, za koho je aval určen (jinak za výstavce);
  - Ručitel vystupuje jako vedlejší dlužník;
- Eskont směnky
  - Majitel směnky požádá banku o její proplacení před lhůtou splatnosti;
  - Banka pouze půjčí peníze, v případě nezaplacení žádá o vrácení poskytnutých prostředků

Bankovní produkty 2

Použití směnky v obchodním styku

- Dodavatel:
  - Získal potvrzení o závazku dlužníka → zkrácené soudní řízení;
  - Riziko směnečného subjektu (oprávnění k podpisu);
  - Riziko prodloužení doby splatnosti i nezaplacení;
- Odběratel:
  - Získá obchodní úvěr;
  - Riziko stejnopisu;

Bankovní produkty 2

Elektronický platební styk

- veškeré produkty banky, při kterých je kontakt klienta s bankou nebo použití daného produktu prováděno elektronickou formou;
  - dvě varianty elektronických platebních prostředků:
    - elektronické peněžní prostředky;
    - prostředky vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě;
-

Bankovní produkty 2

Elektronické peněžní prostředky

- platební prostředek, jenž uchovává peněžní hodnotu v elektronické podobě a je přijímán jako platební prostředek i jinými osobami než jeho vydavatelem;
-

Bankovní produkty 2

- nejčastěji má formu čipové karty, která se označuje jako elektronická peněženka (uchovávaná peněžní hodnota je označena jako elektronické peníze):
    - má přímo v sobě uložen elektronický ekvivalent hotových peněz v určité výši a lze ji použít k placení zejména drobných částek;
    - zaplacená částka se z karty odepíše ihned při placení;
-

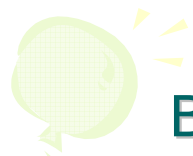

Bankovní produkty 2

Prostředky vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě

- při jejich užívání se zpravidla vyžaduje identifikace držitele osobním identifikačním číslem přiděleným poskytovatelem služby;
  - v současné době se využívají zejména následující formy:
    - platební karty;
    - GSM banking;
    - Phone banking (Telefonní bankovníctví);
    - Home banking;
    - Internetové bankovníctví a WAP banking;
-

Bankovní produkty 2

Příklad produktů u České spořitelny:

- Servis 24 Internetbanking,
- Servis 24 Telebanking,
- Servis 24 GSM banking;

Bankovní produkty 2

Platební karta

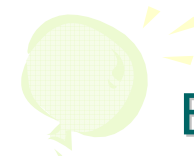
- plastická karta odpovídající mezinárodním normám, kterou oprávněný držitel může provádět bezhotovostní platby a výběry hotovostí z běžného účtu, k němuž je karta vystavena;

Bankovní produkty 2

Vydavatelé:

- banky a bankovní asociace, finanční společnosti:
  - Eurocard / Mastercard / Maestro, VISA, JCB (Japan Credit Bureau), American Express, DCI (Diners' Club International)
- obchodní domy, letecké, telekomunikační, olejářské společnosti apod.

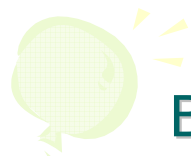
Bankovní produkty 2

Platební karty dle formy záznamu

1) magnetický proužek:

- výhoda: relativní jednoduchost, a tudíž i nízké náklady na výrobu;
- nevýhoda: omezená kapacita magnetického proužku, nedostatečná ochrana proti zneužití;

Bankovní produkty 2

2) mikročip:

- čipové karty = chytré karty (Smart Cards);
- potřebné údaje jsou uloženy v mikročipu - bezpečnější;
- odpadá nutnost přímého spojení s bankou klienta z důvodu ověření krytí platby zůstatkem na kontě (popř. úvěrovým limitem);
- kapacita čipu dovoluje využití karty i pro více aplikací najednou;
- v současné době existuje málo obchodních míst, kde je možné kartou s čipem platit;

Bankovní produkty 2

3) hybridní karta

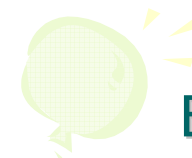
- obsahuje čip i magnetický proužek;
- nejbezpečnější a je možné ji použít na všech obchodních místech; karta budoucnosti;

Bankovní produkty 2

Platební karty dle typu zúčtování

1. Kreditní - nákup na úvěr (charge s možností odkladu splacení):
2. Charge - nejstarší typ.
  - při placení se čerpá měsíční limit stanovený vydavatelem karty;
  - není nutný účet v bance;
  - ke zúčtování obvykle dochází k určitému datu v měsíci - možnost využití bezúročného období;
  - účtování transakcí kryje finanční společnost (většinou banka), které je pak splácen vzniklý úvěr - vysoce úročen;

Bankovní produkty 2

3. Debetní:

- vydávané bankami k účtu, čerpání do povoleného zůstatku;
- pro příjemce platby minimální riziko;

4. Elektronická peněženka

- předplacená karta (pre-payd card) fungující na principu čipové karty určená na drobné platby;

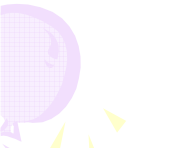
Bankovní produkty 2

GSM banking

- bankovní služba, která umožňuje ovládat běžný účet prostřednictvím mobilního telefonu;
    - aktivní (příjem informací - např. zůstatek na účtu, informace banky apod.) a pasivní obchody (zadávání příkazů, zadávání příkazů k úhradě, zakládání termínovaných vkladů apod.);
  - přístup klienta k operacím s účtem je obvykle vázán na zadání čísla **PIN**, které buď může být pevně stanoveno nebo generováno pomocí autentizačního kalkulátoru;
-
-

Bankovní produkty 2

- samotná operace s účtem probíhá pomocí zpráv **SMS** s předem nadefinovanou strukturou;
-
-

Bankovní produkty 2

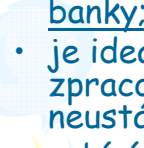

Telefonické bankovníctví

- komunikace s bankou prostřednictvím telefonu;
  - službu lze používat pouze pomocí telefonního přístroje s tónovou volbou (včetně mobilního);
    - aktivní i pasivní obchody;
-
-

Bankovní produkty 2

Home banking

- komunikace s bankou prostřednictvím sítě Internet nebo telefonu a speciálního programu banky;
  - je ideální služba pro klienty, kteří musí zpracovávat větší objem plateb a potřebují mít neustálý přehled o stavu svého účtu;
  - nabízí nejlepší systém zabezpečení ze všech forem elektronického bankovníctví;
    - přihlášení do sítě banky probíhá pomocí hesla uživatele a autorizačního certifikátu;
    - komunikace mezi bankou a klientem je navíc obvykle kódována;
-
-

Bankovní produkty 2

- umožňuje on-line téměř všechny bezhotovostní operace s běžným účtem;
- program banky lze připojit na vlastní ekonomický (účetní) systém, čímž se umožní automatické předávání platebních příkazů a výpisů z účtu;
- nevýhodou služby je vázanost na počítač odpovídajících parametrů;
- služba je poměrně nákladná záležitost;

Bankovní produkty 2

Internetové bankovníctví a WAP banking

- komunikace klienta s bankou prostřednictvím sítě Internet;
- mladší variantou Internet bankingu je WAP banking, kdy se k Internetu připojujete pomocí mobilního telefonu;
- napojení možné z jakéhokoli počítače, na němž je nainstalovaný internetový prohlížeč resp. mobilní telefon podporující protokol WAP;
- specializuje se eBanka, v současnosti nabízí většina bankovních domů;

Bankovní produkty 2

- široká nabídka služeb;
- jednoduchost používání;
- nutné bezpečnostní zabezpečení:
  - speciální kód generovaný autentizačním kalkulátorem nebo zasláný na mobilní telefon;
  - certifikáty k ověření klienta;
  - kódovaný přenos dat;